

Lää'kk

puäzzhåiddlää'jj mottmōōžžâst

Ee'ttiik-kää'dd tu'mmstōōgg meâldlânji
muu'ttet puäzzhåiddlää'jj (848/1990) 14 § 1 momē'nt, 15, 21, 22 da 30 §, 43 § pā'jjkee'rtōōzz
 da 1 momē'nt di 47 da 52 §, nâkmen ko tōin lie 14 § 1 momē'nt da 52 § lää'jjest 688/2025 di
 21 da 22 § vue'ssen lää'jjest 285/2013, di
lää'zztet 10 §:e odd 3 momē'nt di lækka odd 1 a, 16 a, 19 a da 22 a §, 6 c låågg di 52 a da 52
 b § tån-nalla:

1 a §

Lää'jj mie'rr

Tån lää'jj mie'rren lie ainsmâ'tted ekolooglânji, ekonoomlânji da sosiaal'lânji keäll'jeei
 puäzzhåid vuâđđoudldōōzzid di staaneed sâ'mmlaid alggmeeran vuōiggâdvuōđ jiijjâz kiöl da
 kulttuur tuō'll'jummsa da oou'dummša.

10 §

Puōccui pohttmōš paalgâskââ'dd voudda

Ko puōccu lie puhttum paalgâskââ'dd voudda da mie'rkkuum puhttum jeällpuāccjen
 paalgâskââ'dd puäzzlogstōōgg kuōskki e'tkkō'sse, puäzzee'žžed ålgg tååimted puōccui
 vuålggpaalgâskââ'dd puäzzee'žžââ ää'ssest tuōđstōōzz, mât puä'tte ou'dde puōccui luōvteei da
 loo'vin puhttum puōccui mie'rr.

14 §

Paalgâskââ'dd sâbbar ô'hte kâčmōš

Paalgâskââ'dd sâbbar kâčč ô'hte paalgâskââ'dd halltōs. Lââ'ssen paalgâskââ'dd halltōs ålgg
 kâččad paalgâskââ'dd sâbbar ô'hte, jōs paalgâskââ'dd vuāzzla, kook vuā'mste uu'ccmōsân lââi
 prosee'nt paalgâskââ'dd vuāzzlai lååkkpuōccuin, tōn tiōttum ää'sš čâu'ddem diōtt ôōlgte. Jōs
 sâbbar jeät leäkku kâččam ô'hte määnpââ'j se'st tō'st, ko ôōlgtoōzz tuōđstum naa'lin e'tkkeeš,
 Porrmōškoontâr vuāitt u'vdded vuōiggâdvuōđ ôōlgtoōzz e'tkkeeja kâččad sâbbar ô'hte. Sâbbar
 kâāččat ô'hte i'lmmtōōzzin, koon ålgg ôlmstâ'tted paalgâskââ'dd vuu'dest leävvnee ga'zeä'test
 uu'ccmōsân čiččâm peei'v ouddâl sâbbar. I'lmmtōōzz ij kuuitâg taarbâž ôlmstâ'tted, jōs
 paalgâskââ'dd tu'mmai, što sâābbarkâāččaid tååimtet vuāzzlaid paalgâskââ'dd tu'mmstōōgg
 meâldlaž saaggtemneävv ää'nee'l vuōltteemvuållsaž liåđglaž saaggin le'be kii'rjin uu'ccmōsân
 14 peei'v ouddâl sâbbar. Jōs kâāčč lij vuei'tlvaž tååimted puk vuāzzlaid liåđglaž saaggin, kâāčč
 ålgg vuōltteed uu'ccmōsân 10 peei'v ouddâl sâbbar. Jōs paalgâskââ'dd sâābbar le'be
 paalgâskââ'dd halltōs lij tu'mmjam, što sâbbra vuei'tet vuāssōōttâd še teåttjååttlōkōhttvuōđ da
 teeknlaž veä'kkneävv veākka, sâābbarkoču suāvldet ôhttōslää'jj (503/1989) 24 § 2 momē'nt.

15 §

Jiõnstummuš paalgâskââ'dd sâbbrest

Paalgâskââ'dd sâbbrest vuâzzlaž vuâžž jionsted nu'tt määngin jiõnin ko su'st lie lăâkkpuõccu. Jiõnnvää'ld jie kuuitâg lââ'zzet 22 a § 2 momee'ntest jurddum puõccu, koid vuâzzlaž lij kuâddam kie'ppeekani. Vuâzzlast lij vuõiggâdvuõtt ââ'nned jiõnstemvuõiggâdvuõdâs še â'ssoummu ââ'nee'l. Ni kii ij vuâžž sâbbrest jiõnsted jiõnnmie'rin, kââ'tt va'sttad pâ'jjel 10 prosee'nt paalgâskââ'dd vuâzzlai lăâkkpuõccui meä'rest le'be määnn pâ'jjel 21 § 1 momee'nt nuâjain šiõttuum vuâzzlažmeâldlaž jeällpuõccui jăänmõsmeä'r.

Sâbbar tu'mmstõkkân kiõččât vuâinalm, koon jăänbõs uvddum jiõnin lij tuärjijăäm. Ko jiõn mănne tâssad, ră'tkkad saaggjăâ'dteei vuâinalm pe'ce vaalin vue'rbb.

16 a §

Paalgâskââ'dd sâbbar tu'mmstõggi teâttaouddmõš

Kiõččât, što paalgâskââ'dd vuâzzlaž lij vuâžžam teâd paalgâskââ'dd sâbbar tu'mmstõgggâst sâbbar âäi'j.

Mâid 1 momee'ntest šiõtteet, suâvldet še tu'mmstõ'kke, koon lăâ'jj mie'ldd tââimtet păâ'st mie'ldd vuâžžamtuõdštõõzz vuâstta le'be mudoi tuõdštõõzzlânji, jõs vuâzzlaž, suu lăâgglaž oudsteei le'be â'ssooumaž lij vuâssõõttâm paalgâskââ'dd sâbbra.

Jõs vuâzzlaž, suu lăâgglaž oudsteei le'be â'ssooumaž ij leäkku vuâssõõttâm paalgâskââ'dd sâbbra, 2 momee'ntest jurddum tu'mmstõggg âlgg u'vdded jeä'rben teâtta vaaldsemlăâ'jj (434/2003) 59 § meâldlaž takai teâttaouddmõššân. Tu'mmstõggg vuei'tet vaajtõsmăäinlânji u'vdded teâtta liâdglaz â'ssummšest ve'rğğnektõimjummšest uvddum lăâ'jj (13/2003) 19 § meâldlaž liâdglaz teâttaouddmõššân paalgâskââ'dd tu'mmstõggg meâldlaž saaggtemneäv ââ'nee'l, jõs vuâzzlaž ij leäkku i'lmmtam paalgâskâdda, što son keâlddăât vuâsttavă'ldd mest liâdglaz teâttaouddmõšžid.

Jõs paalgâskââ'dd sâbbar tu'mmstõggg teâttaouddmõšžăst ââ'net takaiteâttaouddmõšž jeät-ga vaaldsemlăâ'jj 62 §:st jurddum â'sškee'rj vuei'nnemnalla piijmdõžž kuõskki i'lmmtõžž õlmstăttmõš paalgâskââ'dd ne'ttseeidain leäkku vuei'tlvaž, paragraaff vuei'tet suâvlded tõnalla, što ve'rğğnee'kk ne'ttseeidain juu'rdet Paalgâskoo'ddi õhttdõžž ne'ttseeidaid.

19 a §

Cõglvažvuõtt, vaaldăšm takailaa'jji suâvldummuš da ve'rğğvasttõs

Tõn cõdggkani, mâid vaaldsemlăâ'jjest šiõtteet, paalgâskââ'dd vuâzzla, halltõžž vuâzzla da â'ssoummu cõglvažvuõ'tte jiõnsteen paalgâskââ'dd sâbbrest suâvldet, mâid õhttõslăâ'jj 26 § 1 da 3 momee'ntest šiõtteet vuâzzla da â'ssoummu cõglvažvuõdăst. Vaaldsemlăâ'jjest šiõttuum cõdggkani halltõžž vuâzzla da puâžžee'žžed cõglvažvuõ'tte suâvldet lăâ'ssen, mâid õhttõslăâ'jj 37 §:st šiõtteet halltõžž vuâzzla da tâimmnee'kk cõglvažvuõdăst.

Paalgâskââ'dd sâbbra vuâssõõtti vuâzzli'žže di paalgâskââ'dd halltõžž vuâzzli'žže da puâžžee'žžăä suâvldet reäkkõsvuõiggâdvuõdlaž ve'rğğvasttõžž kuõskki šiõtlmid, ko sij hăidda õõlmăs vaaldăšmtuâjaid. Ôõlmăs vaaldăšmtuâj hăiddmõšžăst šõddâm skăäd ko'rvvummša suâvldet, mâid õõlmăsõutstõžž da ve'rğğoummu ko'rvveemvasttõžžăst di ve'rğğtăâimast šõddâm skăäd ko'rvvummšest šiõtteet skăädđko'rvveemlăâ'jjest (412/1974).

Ko ooudpeä'lnn 2 momee'ntest peäggum ooumaž hăidd õõlmăs vaaldăšmtăâim, son âlgg jăä'kkted, mâid vaaldsemlăâ'jjest, liâdglaz â'ssummšest ve'rğğnektõimjummšest uvddum

lää'jjest, ve'rğgnii'kki toi'mmjummuž òòlmásvuòðást uvddum lää'jjest (621/1999), kiòll-lää'jjest (423/2003), sää'mkiòll-lää'jjest (1086/2003) da teàttsuejllää'jjest (1050/2018) šiòtteet.

3 láákk

Puòccui mie'rr

21 §

Puòccui jäänmösmie'rr

Riikksuávtòðzz asetòðzzin šiòtteet láái eeggas vuárstes, ká'll jeállpuòccu paalgâskâá'dd vuázž vuu'dstes juò'kk ee'jj áâ'nned da ká'll nákam puòccu paalgâskâá'dd vuázžlaž vuázž jäänmösan vuá'msted. Jeá'rab máain vuáðald jäänmöspuázžmie'rid vuei'tet riikksuávtòðzz asetòðzzin mu'tted láái ee'jj páâ'j se'st.

Ko šiòtteet ooudpeá'lnn 1 momée'ntest jurddum paalgâskâá'dd jeállpuòccui jäänmösmie'rr, álgg kiiddet vuámmšummuž tòðzz, što paalgâskâá'dd tá'lvvkuáivvsið òò'nni puòccui mie'rr ij mòðn tá'lvvkuáivvsi keáll'jeei puu't'tempâstlvažvuòð pá'jjel.

Jòs mie'rrmeáldlaž puòccui háiddmöš tòn ooudald, paalgâskâá'dd vuáitt jäänmösan eeggas vuárstes tu'mmjed, što tòn vuu'dest ònnum jeállpuòccui jäänmösmie'rr lij jäänmösan 20 prosee'nt 1 momée'nt nuájain šiòttuum jäänmösmie'rr uu'ccab.

Paalgâskâá'dd tu'mmstòðgg álgg vuei'tlvaž muuttâsooccmest huòlkani jâá'kkted, jòs vaaldâšmvuòigâs ij tuejjuum láittmöðžž diòtt nuu'bnalla mie'rred. Jòs tu'mmstòk ooudald puòccui meá'r kie'ppummuž, meá'r kie'ppeet 22 §:st šiòttuum naa'lin.

Paalgâskâá'dd álgg u'vdded tu'mmstòðggâs teáttan Porrmòškonttra, Lappi jie'llemviòkk-kòòškò'sse da Paalgâskoo'ddi òhttò'sse.

22 §

Puòccui kie'ppummšest tu'mmjummuš

Paalgâskâá'dd álgg juò'kk ee'jj tu'mmjed tòn vuu'dest háiddamnalla le'ddi puòccui meá'r kie'ppummšest pue'tti puázžháiddamee'jj se'st. Kie'ppeemvuállsaž meá'rest álgg tu'mmjed nu'tt, što paalgâskâá'dd le'be puázžvuá'msteei jeállpuòccui mie'rr ij mòðn 21 § 1 le'be 3 momée'ntest le'be 40 b § 3 momée'ntest jurddum jäänmösmie'rr pá'jjel. Vuòss-sájjisânji álgg kie'ppeed jeárrsi ko paalgâskâá'dd vuázžlai vuá'mstem puòccui meá'r. Paalgâskâá'dd vuázžlai puòccui kie'ppeet vuòššân puòccuid, kook vuázžlain lie pá'jjel si'jjid ravvuom jäänmösmie'rr le'be vuásta 10 §:st jurddum kiòlddi le'be peággatum paragraffâst jurddum láá'vtää.

Ooudpeá'lnn 1 momée'ntest jurddum kie'ppummši mánja kie'ppeet paalgâskâá'dd vuázžlai vuá'mstem puòccuid tõi mie'ri meáldlânji. Paalgâskâá'dd vuáitt kuuitâg jeá'rab máain vuáðald tu'mmjed, što paalgâskâá'dd vuázžlai puòccui meá'r ij taarbâž kie'ppeet, kuá'ss va'steei meá'r kie'ppeet jee'res puázžvuá'mstee'jin sij puòccui mie'ri meáldlânji. Paalgâskâá'dd vuáitt še tu'mmjed, što puòccui meá'r meáldlaž mie'rin čârsted tòin vue'zzin ko lij tarbb ohjjeed kie'ppummuž jee'res mie'ri mie'ldd vuò'zzid da ee'jj puárrsab puòccuid le'be tòi lij vie'lt'tem taarbšum šâkksârvvsi meá'r staaneem diòtt. Jòs paalgâskâá'dd lij tu'mmjam sää'mtee'ğgest uvddum lää'jj (974/1995) 4 §:st jurddum sâ'mmlai dommvuu'd áálgpeá'lnn suávlidemvuállsaž riázldòðggâst, koon vuákkòðzzi mie'ldd lie ravvuom vuázžlažmeáldlaž jäänmöspuázžmeá'r tòid vuázžlaid, kook lie jiòčtâttlânji čònnòðttâm jâá'kkted riázldòðgg vuákkòðzzid, puòccui meá'r meáldlaž meá'rest vuei'tet čârsted še tai vuázžlai kòòšk.

Jòs lij viggâmnalla, što puòccui mie'rr puáðči paalgâskâá'dd tááimaitää pue'tti puázžháiddamee'jj mòðnnâd soovšum jäänmösmie'rr pá'jjel, paalgâskâá'dd vuáitt tu'mmjed, što puòccuid álgg ju'n koolli puázžháiddamee'jj kie'ppeed. Kie'ppummša suávlidet 1 da 2 momée'nt.

Paalgâskââ'dd 1 da 3 momee'ntest jurddum tu'mmstôggid âlgg muuttâsooccmest huôlkani jää'kket, jôs vaaldâšmvuôigâs ij nuu'bbnalla mie'rred.

Tân paragraaffâst jurddum kie'ppummši vuâddan ââ'net ju'n-a mâaimôsân ravvuum puâz3logstôgg meâldlaž le'be koolli ee'jj puâz3mie'rid.

22 a §

Puôccui kie'ppummuž toimupiijmôš

Paalgâskââ'dd vuâzzlaž âlgg kie'ppeed suu puôccui meä'r 22 §:st jurddum paalgâskââ'dd tu'mmstôgg meâldlânji.

Puôccu kiôččât kie'ppuum, jôs töt lij ahttum le'be 10 § 3 momee'ntest jurddum nalla tuôđštum naa'lin luôvtum paalgâskââ'dd âalgpeâlla tön puâz3hâiddamee'jj ääi'j, kuä'ss kie'ppummuž tieu'det le'be jôs töt lij tän ääi'j jee'resnalla ko ääü'tee'l kâlmam puâz3.

Jôs puôccui meä'r jeät leäkku paalgâskââ'dd tu'mmstôgg meâldlânji kie'ppääm tön puâz3hâiddamee'jj ääi'j, kuä'ss kie'ppummuž tieu'det, vuâzzla ôôlgtemvuôtt kie'ppeed puôccuid seill viid pue'tti puâz3hâiddamee'jj ääi'j. Paalgâskââ'dd âlgg tuô'll'jed vuâzzlažmeâldlânji kee'rj kie'ppeekani kuôđđum puôccuin. Ko vuâzzlaž kie'ppad suu puôccuid, kiôččât, što kie'ppummuž vuôss-sâjjsânji ohjjä'vve ke'rjtuô'll'jô'sse mie'rkkuum kie'ppeekani kuâddmôôžžid puârsummest ää'ljee'l da tön mânia kôôččmôôžžâst âarrai ee'jj kuôskki kie'ppeemôôlgtô'sse.

Paalgâskââ'dd âlgg koon-a puâz3hâiddamee'jj puuttmôôžž mânia i'lmmed Pormôškonttra kie'ppeekani le'ddi puôccui juô'kkeksaž vuâzzlažmeâldlaž mie'rid tön vue'zzin ko ták meä'r má'ne koumm prosee'nt kôôččmôôžžâst âarrai vuâzzlai jeállpuôccui obbmeä'r pâ'jjel.

Paalgâskââ'dd vuäitt tu'mmjed, što puôccu, koon vuâzzlaž lij 2 momee'ntest jurddum naa'lin da jurddum ääi'jpoodd kie'ppääm tontää, što vuâzzlast lij leämmaž tôôžž ôôlgtemvuôtt, vuei'tet kiôččâd kie'ppuum pue'tti jäänmôsân viid puâz3hâiddamee'jj ääi'j tieu'ddemvuâllsaž kie'ppummšjn. Paalgâskââ'dd âlgg tuô'll'jed vuâzzlažmeâldlânji kee'rj tu'mmstôggâs mie'ldd ouddkiô'te kie'ppuum puôccuin.

Paalgâskââ'dd vuäitt 22 §:st jurddum tu'mmstôggstes mie'rreed, što töt peejj toimmu kie'ppummuž paalgâskââ'dd riäššâm pikaloôžzin tõi puâz3vuä'mstee'ji peä'lest, kook jie jiiij kie'pped sij puôccui meä'r. Pää'les vuäitt raukkmôôžž vuâdald u'vdded tu'mmstôgg toimupiijmô'sše vuâssôôttjid ve'rğgie'kk, jôs tuâj hâiddmôôžž côôggât le'be jôs tôôžž lij jee'res määin diôtt tarbb. Ve'rğgie'kkest šiotteet pää'leslää'jj (872/2011) 9 láagg 1 § 3–6 momee'ntest.

Pormôškoontâr vuäitt u'vdded tää'rkab meärrôôžžid lomaakkin, koid ââ'net kie'ppeekani kuôđđum puôccuid kuôskki ke'rjtuô'll'jôôžž tuejjummšest.

30 §

Puâz3logstôk

Paalgâskââ'dd âlgg juô'kk puâz3hâiddamee'jj tuejjeed pikaloôžzi vuâdald logstôgg paalgâskââ'dd vuâzzlai vuä'mstem puôccuin (puâz3logstôk). Puâz3logstô'kke âlgg vä'ldded še jee'res paalgâskââ'dd vuu'dest hâiddamnalla le'ddi puôccuid di puôccuid, koid vuä'msteei lie pikaloôžzi âalgpeä'lnn välddam ää'nnme'sez. Lää'ssen puâz3logstô'kke âlgg vä'ldded paalgâskââ'dd sâbbar tu'mmjem vuâddjurddji meâldlânji puôccuid, kook lie muđoi pääccam pikaloôžzi âalgpeâlla.

Va'stteei logstôgg âlgg tuejjeed pikaloôžzin jee'res paalgâskoo'ddid kuull'jen tuôttum puôccuin.

Paalgâskââ'dd vuâzzlast lij ôôlgtemvuôtt i'lmmed paalgâskâdda suu puôccui láakkmeä'r kuôskki teädaid, koid taarbšet puâz3logstôgg tuejjeem diôtt.

Puäz3logstõdõgg ravvummuž kuõskki tu'mmstõk lij viõggâst muuttâsooccmest huõlkani, jõs vaaldâšmvuõigâs ij nuu'bbnalla mie'rred.

Tää'rkab šiotlmid puäz3logstõdõggâst uu'det riiksuâvtõdõzz asetõdõzzin.

6 c lããkk

Puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneempla

40 a §

Puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneempla

Paalgâškã'dd âlgg õ'htešt lããi ee'jjest tuejjeed da priimmãd puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneempla, mã'st meãrtõõlãt tããimaid palggãmvuu'di âãnnmõdõžž riãššãm diõtt naa'lin, kãã'tt staanað keãll'jeei da mããnghãmmসা palggãmpirrõdõzz ku'kes äi'gğkõõsk se'st da kãã'tt tõnalla tuãrjad änn'jõž da pue'tti puõlvvõdõggi vuei'ttemvuõdõd hãiddad puõccuid.

Paalgâškã'dd âlgg hãidd- da ââ'nneempla valmštõõllmest kuullãd pããiklaž mãdd- da meã'cctããl oudsteei toi'mmjee'jid, jõs plaan âãnn se'st sã'mmlai dommvuu'd äãlpeã'lnn le'ddi jeãrrsi ko riikk, koo'ddi, seã'brrkoo'ddi le'be paalgâškã'dd vuãzzlai vuã'mstem vuu'din tieu'ddemvuãllsaž raajmõ'sše le'be luãð oou'dabnalla sãttmõ'sše le'be puõccui põõššiluãndsaž lãã'sspeãmm'mõ'sše õhtteei tããimaid.

Paalgâškã'dd âlgg ouddãl puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneempla priimm'mõdõžž raukkãd Lappi jie'llemviõkk-kõõskõdõzzãst ciãlkãlm tõ'st, teãudd-a plaan tõdõzz tãn lãã'jjest pijjum kai'bbjõdõzzid. Primmum plaan di ciãlkãlm da vuãddtõõllmõdõžžid vuei'tlvaž čãrstummša tõ'st e'tkkuum aa'sšin âlgg tããimted kuei't mããnpãã'j se'st plaan priimm'mõdõžžãst Porrmõškonttra.

Plaan priimm'mõdõžž kuõskki tu'mmstõk lij viõggâst vuei'tlvaž muuttâsooccmest huõlkani, jõs muuttâsooccmesuudištãm ij nuu'bbnalla mie'rred.

40 b §

Puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneempla

Puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneemplaãst âlgg kovveed paalgâškã'dd puäz3jãnnmi änn'jõžvue'jj da tãã'rkãmõs teãðast le'ddi luãttããrvaid di kõõsksaž palggsi vuãkka da pue'tti äãnnmõ'sše da palggsid vaaikteei jee'res mãddããnnmõ'sše õhtteei aa'sšid da vaarrtuejje'e'jid. Lãã'ssen âlgg kovveed puõccuin šãddeem-mããddaid da põõšši aaztõ'sse šõddi hããitai çõggmõ'sše õhtteei tãimmannaa'lid. Plaanãst âlgg piijjãd palggsi vue'jj staannumša da toi keãll'jeei äãnnmõ'sše õhtteei tããvtõdõzzid di kovveed tããvtõdõzzid vuãllam diõtt tieu'ddemvuãllsaž vaaikteei tããimaid.

Puäz3jãnnmi hãidd- da ââ'nneempla tãimman âlgg va'lljeed aainãs kue'htt tãin tããimain:

1) jee'elpalggsi vue'jj pue'rummuš čuã'jte'e'l tã'lvvkuãivasvuu'did, koid jeãt õnnu muõttgã'ttem aai'ji, di ohjje'e'l puõccui jããttmõdõžž palggãmvuu'di kõõskãst puõccuid kiõččee'l, äãidaivui'm le'be jee'res vuei'tlvaž naa'livui'm;

2) palggsi tã'lvvãiggsaž äãnnmõdõžž minimãsttmõš äãu'tee'l uu'ccmõsãn kue'htt kuãlmõdõzz koon-a puäz3hãiddamee'jj ä'httempuõccuin mããimõdõžžãst skamm-mannu 15 peei'v, le'be, jõs äã'nnmest lie pããðtã'lvvkuãivvaz, rãã'tkee'l da äãu'tee'l ä'httempuõccuid ouddãl puõccui serddmõdõžž tã'lvvkuãivvaz;

3) kie'sspalggãmjãrrõdõzz oou'dummuš ohjje'e'l muõttgã'ttem aai'ji šõddi palggmõdõžž naa'lin, kãã'tt oou'dad luãð mããnghãmmসাvuõð da tuãst hããitlaž rãttõõvmmõdõžž vuãstta; lãã'ssen le'be vaajtõsmããinlãnji vuãssadvuõtt palggãmvuu'din tieu'ddemvuãllsaž, pããiklaž luãttvaaiktõdõžžeez peã'lnn miãrkteei luãð oou'dabnalla sã'ttemtããimaid;

4) palggâmuvuu'di ðhttsažâânnmôðžž lââ'zztummuš paalgâskoo'ddi le'be čiðggârkoo'ddi, puäz3siidi le'be jee'res va'steei tõi puðccuid ððutveäkka hâiddai paalgâskââ'dd puäz3hâiddaijoouki ðhttðvvmððžž le'be ðhttsažtuâj päâi'k palggâmuvuu'di määñghâmmsažvuðð da palggâmjârrððzz ouu'deem diðtt;

5) paalgâskâ'ddmeâldlaž jäänmöspuäz3meä'r vue'lummuš tä'lvvkuäivvsi vue'jj pue'reem diðtt nu'tt, što mie'rr lie uu'ccmösân čiççâm da jäänmösan 20 prosee'nt 21 § 1 momee'ntest jurddum jäänmösmä'r uu'ccab.

Ooudpeä'lnn 2 momee'nt 5 päâi'kest jurddum tââim va'lljummuš da teâuddmðš oudlde, što paalgâskâ'dd lij tuejjâam viðggâst âârrai tu'mmstððgg tôn vuu'dest õnnum jeällpuðccui jäänmösmä'rest. Pääðtu'mmstððgg jeät kuuitâg taarbšuku nu'tt kuu'kk ko paalgâskââ'dd puäz3mie'rr lij 21 § 1 momee'ntest jurddum jäänmösmä'r vue'lnn pâ'jjel 20 prosee'ntin. Tu'mmstððgg vuei'tet tuejjeed jäänmösan lââi eeggas vuârstes. Paalgâskââ'dd tu'mmstððgg vue'zzeld suâvldet 21 § 4 da 5 momee'nt.

Pormðskoontâr oudd tää'rkab meärrððzzid puäz3jännmi hâidd- da ââ'nnemplaân ou'dde pu'httemnäâ'lest di lomaakkin, koid ââ'net plaân tuejjummšest.

40 c §

Plaan kuðskki seu'rrjummuš da raportâsttmðš di muttâz plaa'ne

Paalgâskâ'dd âlgg juð'kk ee'jj ravveed kovvððzz plaân teâuddjummušest. Kovvððzz âlgg tââimted Paalgâskoo'ddi ðhttð'sse juð'kk ee'jj mââimððzzâst skamm-mannu 15 peei'v.

Paalgâskoo'ddi ðhttðs âlgg tââimted paalgâskoo'ddi kovvððzzid Pormðskontra skamm-mannu loopp räija mððnee'st.

Paalgâskâ'dd vuäitt taarb mie'ldd da tôn tuejjeem seu'rrjummuž vuâðald tu'mmjed muttsin plaa'ne, jðs plaân ðinn teâudd 40 b §:st šiðttuum kai'bbjððzzid. Jðs plaa'ne siskknee 40 b § 2 momee'ntest jurddum tââim teâuddmðš çuäjtâätt vuei't'te'mmen, paalgâskâ'dd âlgg mu'tted plaân tââim ko'rvveem diðtt nuu'bbin tââimain, jðs tââimai uu'ccmösmeä'r kuðskki kai'bbjðs ij tä'st huðlkani tiðuddu. Plaan muttsid suâvldet lââ'ssen, mâid 40 a § 2–4 momee'ntest šiðtteet plaanâst.

Paalgâskââ'dd ravveem plaa'ne da 1 momee'ntest jurddum kovvð'sse suâvldet, mâid ve'rğgnii'kki toi'mmjummuž ððlmâsvuððâst uvddum lââ'jjest šiðtteet ve'rğğnee'kk ä'sškee'rjest. Tõin vue'zzin ko kððççmðš lij vuðiggâdvuððâst vuäžžad teâð plaanâst, paalgâskâdda suâvldet, mâid peäggutum lââ'jjest šiðtteet ve'rğğnee'kkest. Tõn lââ'ssen, mâid peäggutum lââ'jjest šiðtteet peittastââ'nnemvuâðain, plaân da kovvððzz teâð paalgâskââ'dd le'be puäz3vuä'mstee'ji jie'llemvue'kktoi'mmjummušest lie peittast õnnum, jðs tõi ouddmðš vuäitt vuâððtõllum määin diðtt šððdeed tâllððzzlaž skääð puäz3vuä'msteeja le'be paalgâskâdda.

43 §

Paalgâskââ'dd siisklaž jeäl luðvtummuž

Puðccui kaaupâst le'be skîânkkmððžžâst âlgg vue'stti le'be skîânkkvuäžžai, kââ'tt lij seämma paalgâskââ'dd vuäzzlaž le'be nâkmen äiggai, mää'jeekani i'lmmed puäz3ee'žžää. Puäz3vuä'msteei, koon kie'ppeekani le'ddi puðccui mie'rr mâânn koumm prosee'nt suu jeällpuðccui obbmeä'r pâ'jjel, ij vuäžž kaaupšed le'be skîânkkâd suu puðccuid peäggutum vue'sttja le'be skîânkkvuäžžja ouddâl ko son lij teâuddam 22 a § 1 momee'nt meâldlaž puðccui kie'ppeemððlgtemvuððâs, jðs luðvtummuš ij kuðsk obb jeäl da jðs jeät suâppu, što kie'ppeemððlgtemvuððt serddai luðvtðsvuäžžja.

47 §

Puäzzhåiddreä'kk

Tõt, kää'tt jääutai le'be huõl'te'mesvuõd diõtt

1) 30 § 3 momee'nt vuâsttsânji kuâdd i'lmmte'kani le'be i'lmmat puâsttad puäzzlogstõ'kke suu puõccui lääkkmeä'r,

2) vuâstta 10 § 1 momee'ntest jurddum kiõlddi le'be peäggum paragraaff 2 momee'nt mie'ldd kai'bbjum låä'vtää poh'tt puõccuid paalgâskââ'dd voudda le'be

3) vuâstta 42 § siõtlmi põõltââll puõccuid,
âlgg suudâd, jõs tuâjast jeät leäkku jee'resä'rnn låä'jjest siõttääm kõrrsab rañstõõzz,
puäzzhåiddrie'kkest sakku.

Ve'rğğnek vuäitt kue'dded ouddtu'tk'keemve'rğğnekka i'lmmte'kani rie'kk, jõs tuâjj le'be tuejjeekani kuâddmõš lij occkaž ij-ga kõõčmõõžžâst leäkku taaujâs siõtlmi vuâstta veä'r tuejjummuš.

52 §

Vuäppmõš

Porrmõškoontâr vuäpp tän låä'jj da tøn nuâjain uvddum siõtlmi da meärrõõzzi jää'kkummuž da tiu'ddepuijmmõžž.

Porrmõškoontâr vuäitt mie'rreed paalgâskââ'dd le'be paalgâskââ'dd vuäzzla, kää'tt tuejjad veä'r tän låä'jj vuâstta le'be tøn nuâjain uvddum siõtlmid, ää'sš šlaaj kiõččee'l nokk ku'kes mie'rääi'jest tieu'dded õõlgtemvuõdâs.

Porrmõškoontâr vuäitt viõuseed 2 momee'ntest jurddum paalgâskâdda ohjuum meärrõõzz akkeemsäakkain le'be akkõõzzin, što tuejjeekani kuõddum tuejjet paalgâskââ'dd mähssmen.

Akkeemsäakkast da tuejjetemakkõõžžâst siõtteet akkeemsäakklää'jjest (1113/1990).

52 a §

Seu'rrjõsmähss

Porrmõškoontâr vuäitt mie'rreed seu'rrjõsmääus paalgâskââ'dd vuäzzli'žze, kää'tt kuâdd tuejjeekani 22 a § 1 momee'nt meâldlaž õõlgtemvuõd kie'ppeed suu puõccui meä'r. Määus šorradvuõtt lij 450 eeu'r juõ'kk kie'ppeekani kuõddum puõccu ool. Kie'ppeekani kuõddum puõccuid looggât jeä'rben juõ'kk nâkam puäzzhåiddamee'jjest, kuä'ss puõccu lie kie'ppeekani.

Seu'rrjõsmääus vuei'tet kue'dded mie'rreekani le'be mie'rreed mähssemnalla 1 momee'nt meâldlânji meä'rtõõvvi meä'r uu'caben, jõs tuâj vuei'tet ää'nned occki'žžen ij-ga tõt čuä'jet perstekanivuõd låä'jj õõlgtdõõzzin le'be jõs määus mie'rreekani kuâddmõš le'be mie'rnummuš uu'ccmõsmeä'r uu'caben lij tuõjju õhtnee'i jeä'rab äärrmõõžžid lokku vää'ldee'l toolkvaž.

Seu'rrjõsmääus ij vuäžž mie'rreed ooumže, koon eppõõlât seämma tuâjast ouddtu'tkkummšest, vjartõsvie'ssõõllmõõžžâst le'ddi suudištmest kiõtt'tõõllâm vue'lnn äärrai reäkkõsää'sšest le'be keäzz lij seämma tuâjast uvddum låä'jjviõkkšaž suvddâz. Jõs määus leät mie'rääm, seämma tuâjast ij vuäžž mie'rreed nuu'bb seu'rrjõsmääus ij-ga suudâd suudištmest rañstõõzz.

Seu'rrjõsmääus ij vuäžž mie'rreed, jõs tøn puäzzhåiddamee'jj määimõs peei'vest, kuä'ss tuejjeekani kuâddmõš lij puuttâm, lij mõõnnâm pâ'jjel kue'htt ee'jj äi'ğğ. Tän låä'jj nuâjain mähssemnalla mie'rrium seu'rrjõsmääus tiu'ddepuijmmõõžžâst siõtteet sääkk tiu'ddepuijmmõõžžâst uvddum låä'jjest (672/2002).

52 b §

Pormõškonttâr teâđ vuäžžamvuõiggâdvuõtt

Pormõškonttrest lij vuõiggâdvuõtt vuäžžad peittastâânnemšiõtlmi cõõggkani tän lää'jjest šiõttuum tuâjai čõõđ viikkâm diõtt vie'lt'te' mes teâđaid paalgâskoo'ddin da tõi vuäzzlain.

Tät lää'kk puätt viõ'kke geassemannu 1 peei'v 2026. Tõn 52 a § suâvldet kuuitâg eman ee'jj kee'jjest tän lää'jj viõ'kkepuättmõõžžast.

Miârkkpirrsin da šuurmõs šoovšum puäzgmie'rin uvddum mäd- da meä'cctäällministeria asetõs (414/2020) pääcc viõ'kke, ko tät lää'kk puätt viõ'kke.

Tän lää'jj 22 a § suâvldet še ouddâl tän lää'jj viõ'kkepuättmõõžž paalgâskââ'dd vuäzzlažmeâldlaž ke'rjtuõ'll'jõ'sse mie'rkkuum puõccuid, jõs meärkkõõžž tuejjummšest lij mõõnnâm jäänmõsân kooum ee'jj äi'ğğ da meärkkõs lij tuejjuum nõkam puäzghâiddamee'jj, kuä'ss paalgâskââ'dd vuäzzlain lij leämmaž õõlgtemvuõtt kie'ppeed puõccuid.

Paalgâskââ'dd âlgg ravveed vuõssmõs puäzjännmi hâidd- da ââ'nnemplan kue't ee'jj se'st tän lää'jj viõ'kkepuättmõõžžast.

He'Issnest 29.5.2026

Tää'ssvää'ld preside'ntt

Alexander Stubb

Mäd- da meä'cctäällminister Sari Essayah